

Bamble
kommune

Frivillighetsplan 2014-2017

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	3
1.1	MANDAT	3
1.2	HVORFOR FRIVILLIGHETSPLAN	4
2	FRIVILLIGHETENS ROLLE I BAMBLE	5
2.1	FOLKEHELSE	5
2.2	ATTRAKTIVITET, MUSIKK OG FESTIVALER	6
2.3	FRA MEDLEMSKAPSORIENTERING TIL AKTIVITETSORIENTERING	7
2.4	NYE MULIGHETER OG NYE KRAV	7
2.5	MEDLEMSKAP OG ANTALL FORENINGER	8
2.6	INKLUDERING	9
2.7	UTTELLING PÅ NASJONALE TILSKUDDSDORDNINGER	9
3	KOMMUNAL STØTTE TIL FRIVILLIGHETEN	10
3.1	TILSKUDDSDORDNINGER	10
3.2	INFORMASJONS- OG VEILEDNINGSARBEID	10
3.3	KOMPETANSEUTVIKLING OG SØKNADSSKRIVNING	10
3.4	PROSJEKTKOMPETANSE	11
3.5	KOMMUNALT FORENINGSREGISTER	11
3.6	GRATIS LOKALER FOR FRIVILLIGHETEN	11
3.7	BAMBLE KOMMUNE - EN GOD MEDSPILLER FOR FRIVILLIGHETEN	11
4	MÅL OG STRATEGIER	13
4.1	MÅL	13
4.2	STRATEGIER	13
5	TILTAK OG HANDLINGSPLAN 2014 - 2017	14
5.1	MÅL 1: BAMBLE KOMMUNE SKAL STIMULERE TIL VEKST OG ØKT AKTIVITET BÅDE I FRIVILLIGE ORGANISASJONER OG I EGENORGANISERT FRIVILLIG AKTIVITET	14
5.2	MÅL 2: FRIVILLIGHETEN SKAL GJØRE BAMBLE TIL ET ATTRAKTIVT BOSTED	15
5.3	MÅL 3: FRIVILLIGHETEN SKAL STYRKE DEN PSYKISKE OG FYSISKE FOLKEHELSEN	16
6	VEDLEGG	17
6.1	UTTELLING PÅ NASJONALE TILSKUDDSDORDNINGER	17
6.2	ORGANISASJONER I TELEMARK	22

1 Innledning

Frivillighetsplanen for perioden 2014 – 2017 er en videreføring av «Handlingsplan for økt frivillighet i Bamble kommune 2009 – 2012». Frivillighet er en bærebjelke i Bamble kommunes kulturpolitikk, og det har vært god måloppnåelse for planen for 2009-2012.

Arbeidet med frivillighetsplanen for 2014 – 2017 startet opp med en frivillighetskonferanse våren 2013, hvor det ble gitt innspill til det videre planarbeidet. Oppvekst- og kulturutvalget oppnevnte en prosjektgruppe bestående av:

Navn	Organisasjon
Knut Dennis Magnus	Oppvekst - og kulturutvalget, politiker
Hallgeir Kjeldal	Oppvekst - og kulturutvalget, politiker
Bjørge T Lønnberg	Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, medlem
Vegard Ervik	Bamble ungdomsråd, medlem
Ola Lie	Bamble idrettsråd, leder
Ole Martin Kjær	Bamble musikkråd, leder
Mette Halvorsen	Bamble kommune, folkehelsekoordinator
Kjetil Haugersveen	Bamble kommune, idretts- og frivillighetskonsulent
Kari Folkvord	Bamble kommune, kulturkonsulent
Torodd Eriksen	Bamble kommune, kultursjef

Arbeidsgruppa har utarbeidet mål for den nye planen, som tar for seg tre hovedområder:

- Hvordan kan Bamble kommune løfte frivilligheten i kommunen?
- Hvordan kan frivilligheten bidra til at Bamble blir en enda mer attraktiv kommune?
- Hvordan kan frivilligheten styrke den psykiske og fysiske folkehelsen?

Planen fokuserer på det frivillige foreningslivet og tar dermed ikke for seg tiltak som kommunen har ansvaret for og hvor frivillige bidrar, som for eksempel frivillighetssentralen.

1.1 Mandat

I prosjektgruppas mandat er det satt opp følgende effektmål for den reviderte frivillighetsplanen:

- Styrket rekruttering til frivillige foreninger og frivillig arbeid.
- Økt aktivitet i frivillige foreninger.
- Flere samfunnsoppgaver løses i samarbeid med frivillige foreninger, bl.a. satsing på folkehelsearbeid.
- Økt prosjektkompetanse og økt søknadskompetanse blant frivillige organisasjoner gir økt ekstern finansiering av frivillige prosjekter og aktiviteter i Bamble.

I tillegg har det vært i prosjektgruppas mandat å evaluere «Handlingsplan for økt frivillighet 2009 – 2012» inkludert tilskuddsordningene og endringene av disse som har funnet sted som følge av den opprinnelige handlingsplanen. Prosjektgruppas evalueringer er tilgjengelige på kommunens nettside. Prosjektgruppa har ivarettatt innbyggerdialog og medvirkning i planprosessen ved å avholde et innspillsseminar i januar 2014. Utkast til plan legges ut til offentlig høring. Prosjektgruppa har vurdert at det ikke er behov for å avholde et eget høringsseminar i forbindelse med høringsperioden.

1.2 Hvorfor frivillighetsplan

Frivilligheten i Bamble er mangfoldig og stor. Det er store variasjoner i hva slags behov de forskjellige lag og foreninger har. Planen prøver å beskrive noen generelle tiltak som vil ha effekt på hele frivilligheten eller større grupper av den.

«Hvis en ikke har noe å strekke seg etter, hvor strekker man seg da?»

Planen skal ha mål og strategier som er litt å strekke seg etter, mål som kan bidra til å løfte arbeidet i lag og foreninger enda et hakk. Vi ønsker en plan hvor både kommune og de frivillige må gjøre en innsats for å komme seg videre. Hensikten er at denne planen blir et sterkt og godt arbeidsverktøy både for kommuneadministrasjon og for frivillige lag og foreninger, og kan fungere som en samarbeidsplattform for disse.

Bamble, 28. februar 2014

Knut Magnus
Leder av prosjektgruppa

Torodd Eriksen
Kultursjef

2 Frivillighetens rolle i Bamble

Frivillig innsats er en viktig del av samfunnslivet i Bamble. Frivilligheten gjør Bamble til et mer attraktivt samfunn og bedrer folkehelsen. Kommuneplanens samfunnsdel 2013-2025 belyser Bamble kommunes største utfordringer de kommende årene. De fire viktigste punktene er:

- Lav befolkningsvekst
- Aldrende befolkning
- Oppvekst og utdanning
- Innbyggerdialog

I tillegg skal folkehelse være et gjennomgående fokusområde i all kommunal planlegging og tjenesteproduksjon.

2.1 Folkehelse

Regelmessig fysisk aktivitet gir dokumenterte positive helseeffekter fysisk, psykisk og sosialt, og reduserer sykkelighet og dødelighet generelt. Samtidig vet vi at for lite fysisk aktivitet og stillesitting er en selvstendig risikofaktor for utvikling av en rekke helseplager og sykdommer som bl.a. overvekt og fedme, type 2-diabetes, hjerte- og karsykdommer, flere kreftformer og muskel- og skjelett-sykdommer. Med fysisk aktivitet menes aktivitet både gjennom organisert aktivitet blant annet idretten, men også turer og friluftslivsaktivitet, enten som egenorganisert eller gjennom f.eks Bamble turlag.

Grunnlaget for aktivitetsvaner, helse og førlighet gjennom hele livsløpet legges i barne- og ungdomsårene. Vi vet at svært mange barn og unge utvikler gode aktivitetsvaner gjennom idretten i kommunen. Studier har vist hvor viktig fysisk aktivitet i barne- og ungdomsårene er for graden av aktivitet som voksen. Det å være organisert i idrett tidlig, delta i organisert idrett over tid og tilegne seg erfaring i flere ulike typer av fysiske aktiviteter i ungdomsårene, bidrar til økt fysisk aktivitet som voksen. I forhold til hvordan aktiviteter ble opprettholdt viser de fleste typer av aktivitet nedgang i løpet av ungdomstiden, men nedgangen var minst i friluftslivsaktiviteter og styrketrening.

De senere årene er det internasjonalt publisert stadig flere vitenskapelige artikler og undersøkelser som dokumenterer at kulturaktiviteter utover fysisk aktivitet, har positiv effekt for folkehelsen. Høgskolen i Nord-Trøndelag har, via de tre store befolkningsundersøkelsene HUNT 1,2 og 3 bidratt til å skape ny kunnskap om dette, og dokumentert at det er en sammenheng mellom kulturdeltaking og helse. Nordisk ministerråd vedtok i 2013 å satse på kultur og helse, og har gitt Region Skåne i Sverige i oppdrag å kartlegge satsninger. Høgskolen i Telemark skal delta i dette arbeidet. Kultur har positive helseeffekter blant annet med hensyn til mestring, integrasjon, livskvalitet, kognitiv utvikling og hjerneutvikling, stress, og psykiske plager med mere. I folkehelsesammenheng er dette viktige beskyttelsesfaktorer. Det er økt interesse rundt bruken av kultur i terapi, rehabilitering samt behandling, og gradvis i forebyggende arbeid, i arbeidet med livskvalitet og trivsel. Frivillighet bidrar til å bygge vennskap og lokal identitet. Slik deltakelse kan gi økt livskvalitet, både ved prestasjonene innen sang og musikk, og i tryggheten av å tilhøre et godt sosialt nettverk. At en føler seg inkludert og at en mestrer er i seg selv med på å gi økt livskvalitet og bedre folkehelse. Derfor kan en si at alt frivillig arbeid i Bamble i stor grad også er folkehelsearbeid.

2.2 Attraktivitet, musikk og festivaler

En av utfordringene i kommuneplanen er lav befolkningsvekst. Det er et mål i frivillighetsplanen at kommunen og de frivillige sammen skal gjøre Bamble til en attraktiv boplass og en kommune med tilflytting. Telemarksforskning har gjort en større forskning på attraktivitet. Hva får folk til å flytte til kommunen, hva får folk til å besøke kommunen og hva skal til for at de etablerer en bedrift i Bamble kommune?

Forskning viser at følgende elementer er viktige for å skape attraktive bosteder:

- Kulturtilbudet
- Arrangementer og festivaler
- Tilrettelegge friluftsliv
- Fritidstilbud og aktiviteter

De frivillige foreningene vil være sentrale innen alle disse områdene, noe som viser at frivilligheten i Bamble og dens utvikling er viktig for Bamble som en attraktiv plass å bo.

For å skape attraktivitet er det et viktig mål i kommuneplanens samfunnsdel at Langesund skal bli en av Norges fremste musikk- og festivalbyer. Dette passer bra med at kommunen har et komparativt sett sterkt foreningsliv innen kunst og kultur. Deltakelsen i både kor og korps ligger betydelig over både fylkesgjennomsnittet og landsgjennomsnittet. I tillegg har vi sterke frivillige festivaler og konsertarrangører. Bamble har også en høyere andel profesjonelle musikere enn fylkesgjennomsnittet og Wrightegaarden er en av landets sterkeste profesjonelle konsertarrangører.

Til sammen skaper dette en unik mulighet, og Bamble kommune har et ansvar i forhold til å realisere dette. For at Bamble skal bli en av Norges viktigste musikk- og festivalkommuner er det viktig å satse langs følgende dimensjoner:

- Samarbeid mellom frivillig kulturliv og profesjonelt kulturliv
- Samarbeid mellom kulturliv og øvrig næringsliv inkludert reiselivsnæringene
- Øvingslokaler og framføringslokaler av god kvalitet
- Kunnskaps- og kompetanseutvikling for arrangører og utøvere
- Økonomiske rammebetingelser i form av fleksible tilskuddsordninger
- Gode forvaltningsmessige rammebetingelser f eks i forhold til lydregulering, sikkerhetsbestemmelser, informasjonssystemer og rapporteringssystemer

Satsningen på frivillighet bør understøtte dette, og prosjektgruppa mener at planforslaget gir et godt grunnlag for dette arbeidet. Samtidig viser dette hvilke strategiske gevinster frivillighetssatsningen vil kunne bidra til å skape.

Lokale festivaler skaper opplevelser av mange slag!

Hver sommer arrangeres det flere festivaler i Bamble. Festivalene er eksempler på den tiltagende aktivitets- og prosjektorienteringen innen frivilligheten. Selv om alle festivalene er frivillige, er ikke alle festivalene forankret i en enkelt frivillig forening.

- Langesund Internasjonale Shantyfestival, arrangeres av Langesund Mandssangforening
- Langesund Bluegrassfestival arrangeres av lokale enkeltpersoner
- Langesund Sjømat- og Fiskefestival arrangeres av flere ulike organisasjoner
- Langesund Revyfestival, arrangeres av Langesund damekor
- Kystkulturuka, arrangeres av Langesundsfjorden kystlag
- Skjærgårdssang, arrangeres av menighetene i Bamble i samarbeid med Stiftelsen Skjærgårdsgospel

Festivalene er også eksempler på hvordan frivilligheten bidrar til å gjøre Bamble til et attraktivt samfunn og til å styrke folkehelsen. For å effektivisere administrasjon og prosjektgjennomføring, samarbeider festivalene i paraplyorganisasjonen «Skagerakfestivalene».

2.3 Fra medlemskapsorientering til aktivitetsorientering

Frivilligheten i Norge har tradisjonelt vært dominert av stabile foreninger og langvarige medlemskap. Mens det tidligere var medlemskapet i og lojaliteten til en forening som var det primære, ser man nå en økende tendens til at det er aktivitetene som foreningene tilbyr som blir det primære. Tidligere var folks deltakelse i aktiviteter og saksorientert arbeid et instrument for å opprettholde medlemskap i og lojalitet til sin forening. Nå er medlemskapet i foreningen i større grad et instrument for å delta i aktiviteter og prosjekter. Et eksempel på dette er Bamble Turlag som ble opprettet i sammenheng med at kyststien i Bamble skulle etableres.

Dette er en viktig endring i frivilligheten som både utfordrer de frivillige foreningene selv og offentlige myndigheters støtte til frivillig arbeid. Frivillige foreninger må gjøre avstanden fra medlemskap til aktivitet kortest mulig, samtidig som dugnader for å skaffe inntekter til foreningen med fordel bør ligge nært opp til den aktiviteten som medlemmene er engasjert i. Langesund Mandssangforening skaffer for eksempel inntekter til sin forening gjennom shantifestivalen og sine revyer istedenfor å pålegge medlemmene kakelotteri eller dopapirsalg.

For offentlige myndigheter blir det for eksempel viktig å støtte opp under ledelse- og kompetanseutvikling for organisasjonene for å legge til rette for effektiv foreningsadministrasjon, i tillegg til å styrke foreningenes aktivitets- og prosjektrettede gjennomføringsevne. Offentlige myndigheter må også ta høyde for at stadig flere frivillige aktiviteter og prosjekter ikke er foreningsbaserte.

2.4 Nye muligheter og nye krav

Noe av støtten til frivilligheten kommer fra statlig nivå, noe fra fylkeskommunalt nivå og en god del fra kommunalt nivå. Statens økonomiske satsning på frivillighet har blitt kraftig styrket de siste årene.

Samtidig som staten styrker støtten til frivilligheten med milliardbeløp, styrker også staten sine krav til frivilligheten. Det er f.eks. bare foreninger som er registrert i Frivillighetsregisteret som kan motta momskompensasjon. Det er to hovedtendenser i statens krav overfor frivillige foreninger:

- Profesjonalisert drift: Sterkere krav til ledelse og administrasjon, herunder rapportering, regnskap, revisjon, medlemsregister, årsmeldinger etc
- Profesjonalisert prosjektstyring: Sterkere krav til prosjektorganisering, prosjektplanlegging, revidert prosjektrengsrapportering, prosjektledelse og aktivitetsrapportering etc.

Den røde tråden i de statlige kravene er profesjonalisering. Dette er et paradoks all den tid frivilligheten er basert på ulønnet innsats. Det er likevel en utfordring som frivilligheten må ta på alvor og innrette seg i forhold til. Bamble kommune har ansvar for å styrke frivilligheten i dette arbeidet, f.eks. ved å bidra til lederutvikling og kompetansebygging.

Bamble Turlag på dugnad – mindre grupper med ansvar

Kyststien gjennom Bamble kommune ble åpnet våren 2013, og er resultatet av et omfattende dugnadsarbeid utført av 30 personer i Bamble Turlag i løpet av to år. Grundig planlegging og organisering av prosjektet, gjorde at alt det praktiske arbeidet ble brutt ned til mange mindre delprosjekter. Små grupper hadde ansvar for de enkelte delprosjektene underveis. De bestemte selv når arbeidet skulle utføres, og sørget selv for å ta med det nødvendige materialet og utstyr fra «basen».

2.5 Medlemskap og antall foreninger

I 2013 var det 3 155 betalende medlemmer i idrettslag i Bamble, tilsvarende 22,3 prosent av befolkningen. I forhold til landsgjennomsnittet og fylkesgjennomsnittet, er dette et lavt tall. Medlemstallet har holdt seg stabilt på dette nivået i flere år. Vi vet ikke noe sikkert om årsaken til dette, men en nærliggende sammenheng er at det også er færre idrettslag i Bamble kommune enn i sammenlignbare kommuner. Dette kan igjen ha sammenheng med vår nærhet til Porsgrunn og Skien. Det vi ser fra sammenlignbare kommuner er at de har et bredere tilbud og flere aktive.

For de øvrige foreningene i Bamble kommune finnes det ikke noen samlet oversikt over antall medlemmer hverken lokalt eller nasjonalt. Dette er en svakhet i kunnskapsgrunnet om frivillige organisasjoner.

Det nasjonale Frivillighetsregisteret gir en oversikt over antall foreninger fordelt på foreningstype og kommunetilhørighet, og er inngangsporten til viktige nasjonale tilskuddsordninger som for eksempel momskompensasjonsordningene.

Det er 79 frivillige foreninger i Bamble registrert i det nasjonale Frivillighetsregisteret, tilsvarende 5,6 foreninger pr 1.000 innbygger i Bamble. Dette er noe lavere enn fylkesgjennomsnittet og marginalt lavere enn landsgjennomsnittet utenom Oslo. Målt i antall frivillige foreninger er Bamble med andre ord på samme nivå som resten av landet. Se vedlegg for ytterligere informasjon.

I tillegg til det nasjonale Frivillighetsregisteret, har Bamble kommune et lokalt foreningsregister der det er registrert 159 oppføringer. Det er i og for seg naturlig at det er ulikhet mellom nasjonalt og lokalt register, fordi kravene til registrering i det nasjonale Frivillighetsregisteret er strengere enn det lokale foreningsregisteret. Det er en utfordring at oppføringene i det lokale foreningsregisteret i liten grad er oppdaterte. Det er kun 58 foreninger, tilsvarende ca 36 prosent, som har oppdatert sine opplysninger i løpet av 2013 eller 2014.

I løpet av planperioden bør det vurderes en løsning for å kvalitetssikre og oppdatere opplysningene i det lokale foreningsregisteret. Dette er viktig fordi foreningsregisteret er kommunens viktigste kommunikasjonskanal overfor de frivillige foreningene. Flere foreninger i Bamble bør også stimuleres til å registrere seg i det nasjonale Frivillighetsregisteret, i og med at dette er inngangsporten til viktige nasjonale tilskuddsordninger.

Stathelle Skolemusikkorps med nye grep i rekrutteringen

Korpset slet over flere år med et synkende antall medlemmer, særlig fordi få nye aspiranter kom til. En gjennomtenkt og offensiv rekrutteringskampanje på Stathelle barneskole innebar for eksempel nye «kule» plakater som ble hengt opp rundt på skolen og rekrutteringskonsert på skolen. Her meldte barna sin interesse ved å skrive seg på lister der og da, og i ettertid ringte korpsets styremedlemmer rundt til den enkelte foresatte for å gi mer informasjon. Bevisst planlegging la til rette for en mer spennende hverdag i korpset, både for eldre og yngre medlemmer.

Medlemstallet ble doblet, og dette har holdt seg. Nå er det mange elever i hvert årskull som er med, og da blir skolekorpset en sosial arena hvor du møter mange av dem du omgås til daglig, og ikke bare en forening for noen få elever fra hvert årskull.

2.6 Inkludering

Medlemskap i frivillige organisasjoner er sosialt skjevfordelt. Folk med lav inntekt, lav utdanning, svak selvrapportert helse, svak tilknytning til arbeidslivet eller ikke-norsk etnisitet er i mindre grad medlemmer i frivillige organisasjoner. Ser man bort fra etnisitet (minoriteters medlemskap i frivillige organisasjoner har ikke endret seg vesentlig de siste årene), har den sosiale skjevfordelingen blitt forsterket de senere årene: Medlemskap i frivillige organisasjoner blir i stadig sterkere grad preget av mennesker som er friske, har fast jobb, god inntekt og utdanning utover videregående.

Dette er en utfordring fordi det betyr at de som har størst behov for den inkluderings- og mestringsarenaen som frivillige organisasjoner kan være, også er de som i minst grad nyter godt av frivillighetens ressurser. Dette svekker den samfunnsmessige nytten av frivillige organisasjoner. Samtidig betyr den tiltagende sosiale skjevfordelingen at de frivillige organisasjonene har et uutnyttet medlemskapspotensiale.

Både Bamble kommune og frivillige organisasjoner selv, har et ansvar for å gripe fatt i denne muligheten og utfordringen. En viktig tilnærming kan være å jobbe målrettet med å bygge ned de barrierene som hindrer deltakelse i frivillige organisasjoner og frivillig arbeid.

Bamble kommune har for eksempel positive erfaringer gjennom både tiltaket Fritid med bistand og «Bli med!»-prosjektet. «Bli med!»-prosjektet var et målrettet forsøk på å lette tilgangen til frivillige organisasjoner for innvandrere. Samme tilnærming kan med fordel forsøkes overfor f.eks. trygdede og arbeidsledige. Begge disse tiltakene samt frivillighetssentralen er gode eksempler på hvordan kommunen kan samarbeide med frivillige.

Bli med!-prosjektet – integrering av flyktninger i lokale foreninger

Formålet var å koble motiverte flyktningers interesse med motiverte foreninger. Kommunen bidro med opplæring, økonomisk støtte og annen tilrettelegging for ca 20 flyktninger og fire utvalgte lokale foreninger. Her ble det gjort mange positive erfaringer for alle involverte, og det vurderes nå om «Bli med!-modellen» skal inn i en slags «fast drift» i form av en tilskuddsordning med integreringsavtalebetingelser mellom frivillige lag- og foreninger og kommunens administrasjon.

«Fritid med bistand»

– **inkludering av mennesker med behov for bistand.**

Formålet her er at kommunen skal være bindeleddet mellom bruker og de frivillige. Mange har utfordringer med terskelen det er å melde seg og ta kontakt med lag og foreninger. Kommunen kan her være en katalysator.

2.7 Uttelling på nasjonale tilskuddsordninger

Prosjektgruppa har foretatt en gjennomgang av et knippe nasjonale tilskuddsordninger. Gjennomgangen viser at frivilligheten i Bamble har dårligere uttelling på nasjonale tilskuddsordninger enn fylkesgjennomsnittet. Dette henger muligens sammen med at det i forhold til fylkesgjennomsnittet, er færre frivillige organisasjoner i Bamble. Men det kan også tyde på at terskelen for å benytte de nasjonale ordningene er forholdsvis høy for de frivillige organisasjonene i Bamble. Bamble kommune kan bidra til å gjøre denne terskelen lavere ved å satse på lederopplæring og kompetansebygging i de frivillige organisasjonene. Se vedlegg for mer informasjon.

3 Kommunal støtte til frivilligheten

3.1 Tilskuddsordninger

Støtte til frivillighet og kulturelle arrangementer er en viktig del av Bamble kommunes kulturpolitikk, og hvert år er det et bredt utvalg av foreninger og arrangementer som får kommunal støtte. I 2010 ble det som en oppfølging av frivillighetsmeldingen for 2009 – 2012, foretatt en grundig gjennomgang av alle disse tilskuddsordningene.

Det kan søkes om følgende tilskudd fra Bamble kommune:

- Driftstilskudd (til foreninger som har medlemmer under 20 år)
- Utstys- og aktivitetstilskudd
- Arrangements- og prosjekttilskudd
- Etableringstilskudd
- 17.mai-tilskudd
- Tilskudd til bygging / rehabilitering av private idrettsanlegg
- Tilskudd til festivaler
- Priser og stipender

Prosjektgruppa anbefaler ikke noen omfattende revisjon av dagens tilskuddsordninger. Men tilskuddsordningene bør likevel være gjenstand for kontinuerlig forbedring, f eks gjennom forenkling av regelverk, forenkling av søknadsskjema etc. For eksempel bør det vurderes å forandre navnet på ordningen for «Utsstys- og aktivitetstilskudd». Denne ordningen støtter ikke aktiviteter, men er en ordning som gir tilskudd til investeringer i anlegg og utstyr der aktiviteter i form av frivillig arbeid / dugnad, er en del av egenfinansieringen.

3.2 Informasjons- og veiledningsarbeid

For foreningene er det viktig å få oppdatert og tydelig informasjon om hvilke tilskuddsordninger kommunen har. Siden 2011 har kommunen derfor gitt ut en rapport over fjorårets tildelinger samt retningslinjer for tildeling av de ulike tilskuddene. Det er selvfølgelig viktig at Bamble kommune gir god informasjon, både papirbasert og nettbasert, om sine tilskuddsordninger og tjenester overfor frivillige organisasjoner.

I tillegg er det behov for at Bamble kommune også tar ansvar for å gi god informasjon om hvordan frivillige organisasjoner kan utnytte de store nasjonale tilskuddsordningene som spillemiddelordningen, Momskompensasjonsordningen, Frifond (tilskuddsordning for å stimulere barn og unges aktiviteter i lokalmiljøet) og Grasrotandelen. Bamble kommune bør opprette en oppdatert oversikt over hvilke eksterne tilskuddsmuligheter som finnes for frivillige foreninger.

3.3 Kompetanseutvikling og søknadsskrivning

I alle ledd innen organisasjonslivet har det de siste årene vært et fokus på kompetansehevede tiltak. Det kan være instruktørutdanning innen for eksempel idrett eller musikk.

Med økt tilgang på økonomisk støtte og en større utfordring med å få personer til å påta seg lengere og forpliktende verv kan det se ut som om det bør settes inn krefter på organisasjonsutvikling i større grad enn tidligere.

Frivillige foreninger i Bamble benytter i mindre grad de store nasjonale tilskuddsordningene som Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, momskompensasjonsordningene, Grasrotandelen, og Frifond (aktivitetsmidler for barn og unge).

Mer fokus på kurs innen for eksempel økonomi, søknader, møteledelse og organisasjon (handlingsplaner, funksjonsbeskrivelser, årshjul), er en viktig del av handlingsplanen, og vil forhåpentligvis gjøre frivillige organisasjoner bedre i stand til å utnytte mulighetene i de nasjonale tilskuddsordningene.

3.4 Prosjektkompetanse

Det er en nasjonal trend at flere og flere finansieringskilder blir mer og mer målrettede, prosjekttrettede og aktivitetsrettede i sin tilskudsprofil.

Bamble kommune kan ikke utføre de konkrete prosjektoppgavene for foreningene, men har et ansvar for å bidra til kompetanseutvikling for å styrke foreningenes prosjektkompetanse og gjennomføringsevne. Dette vil bidra til at den enkelte forening kan gjennomføre sine aktiviteter mer smertefritt, og det vil kunne gjøre foreningene bedre i stand til å utnytte eksterne, prosjekttrettede tilskuddsmuligheter.

3.5 Kommunalt foreningsregister

På kommunens internettsider er det et foreningsregister. Dette er bare delvis oppdatert, og det er fortsatt en vei å gå for å gjøre foreningsregisteret til et godt verktøy både for kommunen og for organisasjonene. Et godt oppdatert register er en forutsetning for kommunikasjon mellom kommune og lag/foreninger og ikke minst ut mot aktuelle medlemmer. Dette vil kunne være et viktig instrument i arbeidet med å inkludere de menneskene som i dag faller utenfor de frivillige organisasjonene.

3.6 Gratis lokaler for frivilligheten

En av de viktige måtene Bamble kommune støtter frivilligheten på, er ved å stille idretts- og kulturlokaler til gratis disposisjon. Dette er svært viktig for frivillige organisasjoner, og det er viktig at kommunen opprettholder dette tilbudet.

Samtidig stilles det stadig strengere kvalitetskrav og sikkerhetskrav til lokaler og arenaer for kulturelle og idrettslige aktiviteter. Det er også viktig at kommunen er en effektiv og profesjonell utleier både med hensyn til drift, HMS og administrasjon av utleie.

Kartleggingen av kulturlokaler som ble foreslått i «Handlingsplan for økt frivillighet 2009 – 2012» skal gjennomføres i neste planperiode.

3.7 Bamble kommune - en god medspiller for frivilligheten

Frivillige organisasjoner er avhengig av at Bamble kommune er løsningsorientert, fleksibel og serviceorientert. Frivilligheten blomstrer når Bamble er en Ja-kommune! Frivillige organisasjoner kan spille kommunen god når kommunen spiller de frivillige organisasjonene gode.

Bamble kommune ønsker å være en god medspiller for kommunens foreninger.

Derfor har vi prioritert følgende:

- Gratis kultur- og idrettslokaler til kommunens lag og foreninger.
- Godt samarbeid med Bamble idrettsråd og Bamble musikkråd
- Godt samarbeid med paraplyorganisasjoner som for eksempel Skagerakfestivalene
- Synliggjøring av frivillighetens betydning gjennom utdeling av priser og stipender.

Det å være en god medspiller og en god Ja-kommune er en kontinuerlig utfordring. Det handler om at kommunen i ethvert ledd og i enhver sak må ha høy bevissthet rundt kvalitet, forenkling og effektivitet. Det handler også om at kommunen må være tydelig på hva som kan forventes av kommunen, både som medspiller, supporter og myndighetsutøver.

4 Mål og strategier

Frivillighetsplanen 2014 – 2017 bygger på «Handlingsplan for økt frivillighet 2009 – 2012» og inneholder tre overordnede mål. Til hvert av målene knytter vi noen strategier. Og for hver strategi anbefaler vi noen konkrete tiltak.

4.1 Mål

- Bamble kommune skal stimulere til vekst og økt aktivitet både i frivillige organisasjoner og i egenorganisert frivillig aktivitet.
- Frivilligheten skal gjøre Bamble til et attraktivt bosted.
- Frivilligheten skal styrke den psykiske og fysiske folkehelsen.

4.2 Strategier

Mål 1: Bamble kommune skal stimulere til vekst og økt aktivitet både i frivillige organisasjoner og i egenorganisert frivillig aktivitet

- Bamble kommune skal ha gode og ubyråkratiske tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner.
- Bamble kommune skal bidra til kompetanse på prosjekt, søknadsskriving og organisasjonsutvikling. Dette for å gjøre organisasjonene bedre på tilskudd, rekruttering, leder og aktivitetsutvikling.
- Bamble kommune skal være en god samarbeidspartner og gi anerkjennelse for den viktige jobben som frivillige krefter utfører.
- Bamble kommune skal gi frivillige kultur- og idrettslag gratis øvings-, trenings- og formidlingslokaler av god kvalitet.

Mål 2: Frivilligheten skal gjøre Bamble til et attraktivt bosted

- Bamble kommune skal stimulere til et mangfold av organisasjoner og frivillighet for å gi innbyggerne et bredt fritidstilbud
- Bamble kommune skal bidra til samarbeid mellom profesjonelle og frivillige og å bygge opp frivillige arrangørmiljøer for å utvikle det totale kulturtilbudet i kommunen.
- Bamble kommune skal bidra til synliggjøring og markedsføring av frivillighet og organisasjonsliv for å øke kommunens attraktivitet
- Satsning på frivillige kulturliv skal bidra til å etablere Langesund som musikk- og festivalby

Mål 3: Frivilligheten skal styrke den psykiske og fysiske folkehelsen

- Frivilligheten bedrer den fysiske folkehelsen ved å gi økt fysisk aktivitet.
- Frivilligheten bedrer den psykiske folkehelsen ved å bidra til mestring.
- Frivilligheten bedrer den psykiske og fysiske folkehelsen ved å være en naturlig og inkluderende møteplass

5 Tiltak og handlingsplan 2014 - 2017

5.1 Mål 1: Bamble kommune skal stimulere til vekst og økt aktivitet både i frivillige organisasjoner og i egenorganisert frivillig aktivitet

Strategi	Tiltak	År ferdig	Ansvar
Bamble kommune skal gi frivillige kultur- og idrettslag gratis øvings-, trenings- og formidlingslokaler av god kvalitet.	Ved ethvert nybygg og større rehabiliterings- og utbyggingsprosjekter skal det vurderes å etablere øvings- og treningslokaler for det frivillige kulturlivet	2014	Kultur
	Bamble kommune skal videreføre ordningen med gratis leie av kultur- og idrettslokaler og legge til rette for at kommunale bygg kan brukes som møtelokaler.	2015	Kultur
	Sentrumsgården skal rehabiliteres i tråd med intensjonene i vedtatt oppgraderingsplan.	2015	Kultur
	Det skal etableres flere musikkbinger i Bamble for å gi unge og eldre musikere tilgang til gode øvingslokale der HMS-hensyn både for utøvere og omgivelser ivaretas.	2016	Kultur
	Bamble kommune skal bidra til å gi det frivillige sang- og musikklivet øvingslokaler med akseptabel kvalitet	2016	Kultur
	Revidere rutiner og regler for utleie og bruk av idretts- og kulturbygg	2015	kultur
Bamble kommune skal ha gode og ubyråkratiske tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner.	Bamble kommune skal prioritere å bevilge penger til kommunal delfinansiering av spillemiddelprosjekter	2015	Kultur
	Bamble kommune skal prisjustere tilskuddsordningene hvert år.	2014	Kultur
	Bamble kommune skal videreutvikle sine tilskuddsordninger og legge vekt på enkelhet og smidighet overfor søkerne.	2016	Kultur
	Bamble kommune skal vurdere tilskuddsordning for lag og foreninger som har egne møte- og øvingslokaler.	2015	Kultur
Bamble kommune skal være en god samarbeidspartner og gi anerkjennelse for den viktige jobben som frivillige krefter utfører	Bamble kommune skal utarbeide samarbeidsavtaler og ha jevnlig dialog med Bamble idrettsråd, Bamble musikkråd og Skagerakfestivalene	2014	Kultur
	Bamble kommune skal arrangere en frivillighetskonferanse annenhvert år	2015	Kultur
	Bamble kommune skal utvikle sine internettsider slik at de blir et godt verktøy for å få oppdatert informasjon om gjeldende planer; lokale, regionale og nasjonale tilskuddsordninger og prosjektarbeid og søknadsskriving.	2015	Kultur
	Bamble kommunes priser og stipender skal videreutvikles.	2017	Kultur
Bamble kommune skal bidra til kompetanse på prosjekt, søknadsskriving og organisasjonsutvikling. Dette for å gjøre organisasjonene bedre på tilskudd, rekruttering, leder og aktivitetsutvikling.	Bamble kommune skal utarbeide en lettfattelig veileder i prosjektarbeid og søknadsskriving	2015	Kultur
	Bamble kommune skal ta ansvar for å koordinere mellom de ulike organisasjonene og legge til rette for deling og spredning av kompetanse og gode løsninger.	2015	Kultur
	Bamble kommune skal utarbeide og vedlikeholde gode oversikter over regionale, private og statlige tilskuddsordninger	2015	Kultur
	Antall foreninger som er registret i Grasrotandelen og Frivillighetsregisteret skal økes	2016	Kultur

5.2 Mål 2: Frivilligheten skal gjøre Bamble til et attraktivt bosted

Strategi	Tiltak	År ferdig	Ansvar
Bamble kommune skal bidra til synliggjøring og markedsføring av frivillighet og organisasjonsliv for å øke kommunens attraktivitet	Bamble kommune skal bistå med profilering og markedsføring i form av f.eks. kopiering, internettomtale, veiledning om sosiale medier og bistand til design av trykksaker og annet informasjonsmaterieell	2014	Kultur
	Bamble kommune skal videreutvikle foreningssregisteret.	2014	Kultur
	Bamble kommune skal arrangere en frivillighetsmesse hvert fjerde år, der frivillige organisasjoner kan presentere seg og sine aktiviteter.	2016	Kultur
Bamble kommune skal stimulere til et mangfold av organisasjoner og frivillighet for å gi innbyggerne et bredt fritidstilbud	Bamble kommune skal ha enkle og ubyråkratiske ordninger for etableringstilskudd	2014	Kultur
	Bamble kommune skal støtte opp under uorganisert frivillighet	2014	Kultur
	Bamble kommune skal støtte opp under utradisjonelle foreninger, aktiviteter og anlegg for å skape bredere deltakelse i frivilligheten	2015	Kultur
	Alle innflyttere til Bamble skal få ei innflytterpakke med god informasjon over hva foreningen i kommunen kan tilby.		
Satsning på frivillige kulturliv skal bidra til å etablere Lange-sund som musikk- og festivalby	God lokal kultur skapes i møtet mellom profesjonelle og frivillige og Bamble kommune skal aktivt støtte opp om slike initiativ f.eks. ved å utarbeide en strategi for frivillig-profesjonelt kultursamarbeid.	2015	Kultur
	Det må utarbeides gode og ubyråkratiske reglement for arrangementsavvikling slik at det er mulig å gjennomføre konserter og festivaler uten å komme i strid med støyreguleringer og andre bestemmelser.	2015	Kultur
	Bamble kommune skal satse på ungdom, entreprenørskap og musikk gjennom å motivere ungdom til å benytte Frifondmulighetene til å finansiere små musikkprosjekter.	2015	Kultur
	Det skal gjennomføres opplæringsprogram for arrangører i samarbeid med Skagerakfestivalene, Wrightegaarden og frivillige arrangørmiljø.	2016	Kultur
	Bamble kommune skal bidra til samarbeid mellom frivillige og profesjonelle og å bygge opp frivillige arrangørmiljøer for å utvikle det totale kulturtilbudet i kommunen.	Bamble kommune skal kunne innvilge årlig arrangementsstilskudd til arrangørorganisasjoner.	2014
Bamble kommune skal støtte opp under kompetanseutvikling og nettverksdeltakelse for arrangørorganisasjoner		2015	Kultur

5.3 Mål 3: Frivilligheten skal styrke den psykiske og fysiske folkehelsen

Strategi	Tiltak	Arferdig	Ansvar
Frivilligheten bedrer den fysiske folkehelsen ved å gi økt fysisk aktivitet.	Bamble kommune skal prioritere kyststien og andre tilrettelegginger for lavterskelaktiviteter.	2014	Kultur
	Bamble kommune skal prioritere nye anleggs- og aktivitetstyper for å legge til rette for fysisk aktivitet for nye målgrupper	2015	Kultur
	Bamble kommune skal prioritere inkluderingsarbeid og legge til rette for lavterskelaktiviteter som for eksempel tjukkasklubb	2017	Oppvekst
Frivilligheten bedrer den psykiske folkehelsen ved å bidra til mestring og å være en inkluderende møteplass.	Bamble kommune skal aktivt støtte opp under inkluderings- og integreringstiltak for å engasjere flere i frivillig aktivitet.	2015	Kultur
	Bamble kommune skal utarbeide en inkluderingsstrategi i samarbeid med frivillige foreninger.	2016	Kultur
	Bamble kommune skal prioritere inkluderingsarbeid og legge til rette for lavterskeltiltak som for eksempel kor for umusikalske	2017	Kultur

6 Vedlegg

6.1 Uttelling på nasjonale tilskuddsordninger

Grasrotandelen utgjør en andel av Norsk Tippings omsetning og gir den enkelte spiller anledning til å bestemme hvilken forening som skal få 5 prosent av spilleinnsatsen. For at en forening skal kunne motta grasrotmidler må den være registrert i Frivillighetsregisteret og godkjent som grasrotmottaker.

57 foreninger registrert med forretningsadresse i Bamble mottok til sammen kroner 990.447 kr i støtte fra Grasrotandelen i 2013. Det er verd å merke seg at frivillige foreninger nå mottar mer i støtte fra Grasrotandelen enn i kommunalt driftstilskudd. Grasrotstøtten tilsvarer 70,1 kr pr innbygger i Bamble. Landsgjennomsnittet og fylkesgjennomsnittet er hhv 67,2 kr og 77,0 kr pr innbygger. Tabellen nedenfor viser utbetaling i Telemark i 2012, tall fra Lotteri- og stiftelses-tilsynet.

Grasrotandelen 2012 Fordelt på innbyggertall pr 01. 01. 2013						
Kommunenr	Kommune	Ant godkjente mottakere	Ant faktiske mottaker	Utbetalt Grasrot	Prosent av regional	Kr pr innbygger
822	SAUHERAD	34	30	467 734	3,6 %	107,1
807	NOTODDEN	82	77	1 317 765	10,0 %	105,4
829	KVITSEID	20	16	254 715	1,9 %	101,6
819	NOME	33	31	665 513	5,1 %	100,5
806	SKIEN	249	217	4 350 423	33,0 %	82,1
830	NISSDAL	13	12	111 590	0,8 %	78,0
805	PORSGRUNN	150	132	2 607 966	19,8 %	73,7
826	TINN	50	46	438 404	3,3 %	73,4
814	BAMBLE	70	57	990 477	7,5 %	70,1
821	BØ	40	33	395 318	3,0 %	68,3
833	TOKKE	14	13	148 363	1,1 %	65,0
815	KRAGERØ	68	60	618 522	4,7 %	57,8
827	HJARTDAL	8	8	92 526	0,7 %	57,5
817	DRANGEDAL	25	20	222 632	1,7 %	53,8
831	FYRESDAL	19	15	70 858	0,5 %	52,5
811	SILJAN	14	13	123 817	0,9 %	51,0
828	SELJORD	24	16	145 050	1,1 %	49,3
834	VINJE	25	18	143 839	1,1 %	38,7
Totalsum		938	814	13 165 511	100,0 %	77,0

Frifond gir støtte til lokale kulturprosjekter for ungdom under 26 år. Frifond er Norges enkleste og minst byråkratiske støtteordning. Enkle søknads- og rapport skjema, ingen søknadsfrister og kort behandlingstid gjør Frifond godt tilrettelagt for barn og unge. Tall fra Norsk kulturindeks 2013 viser at Bamble

mottar mindre støtte fra Frifond enn både fylkesgjennomsnittet og landsgjennomsnittet. I 2012 mottok Bamble 0,6 kr pr innbygger mens f eks Kragerø mottok 10,7 kr pr innbygger. Landsgjennomsnittet og fylkesgjennomsnittet er hhv er 3,2 og 1,9 kr pr innbygger.

Det finnes to ulike former for momskompensasjonsordning for frivillige organisasjoner: a) Momskompensasjonsordning generell ordning og b) Momskompensasjonsordning idrettsanlegg.

Momskompensasjon generell ordning refunderer en andel av frivillige organisasjoners momskostnadene til kjøp av varer og tjenester. Tabellen nedenfor viser utbetaling i Telemark i 2012, tall fra Lotteri- og stiftelsestilsynet.

Momskompensasjon generell ordning 2012 Fordelt på befolkning pr 01. 01. 2013

Kommunenr	Kommunenavn	Ant org	Tildelt	Prosent av regional fordeling	Kr pr innbygger
821	Bø	31	817 483	7,1 %	141
817	Drangedal	22	381 546	3,3 %	92
807	Notodden	50	1 149 718	10,0 %	92
815	Kragerø	40	964 438	8,4 %	90
806	Skien	133	3 558 315	31,0 %	67
805	Porsgrunn	92	2 320 100	20,2 %	66
814	Bamble	44	763 367	6,6 %	54
834	Vinje	15	195 242	1,7 %	52
828	Seljord	16	151 871	1,3 %	52
819	Nome	25	339 204	3,0 %	51
811	Siljan	10	109 247	1,0 %	45
826	Tinn	25	250 808	2,2 %	42
829	Kviteseid	15	104 065	0,9 %	42
833	Tokke	14	91 721	0,8 %	40
830	Nissedal	6	52 935	0,5 %	37
827	Hjartdal	6	59 217	0,5 %	37
822	Sauherad	14	138 364	1,2 %	32
831	Fyresdal	6	36 417	0,3 %	27
Totalsum		564	11 484 057	100,0 %	67

Momskompensasjonsordningen for idrettsanlegg refunderer en andel av momsutgiftene ved investering i spillemiddelfinansierte idrettsanlegg, nærmiljøanlegg eller anlegg for friluftsliv i fjellet. Tabellen nedenfor viser utbetalinger i Telemark i perioden 2010 – 2013, tall fra Lotteri- og stiftelsestilsynet.

Momskompensasjon idrettsanlegg 2010 - 2013. Fordelt på befolkning pr 01. 01. 2013

Kommunenr	Kommunenavn	Ant søknader	Tildelt	Prosent av regional fordeling	Kr. / innbygger
811	Siljan	6	1 260 661	10,2 %	520
834	Vinje	3	1 469 722	11,9 %	395
833	Tokke	3	405 053	3,3 %	177
819	Nome	3	1 146 619	9,3 %	173
815	Kragerø	4	1 146 919	9,3 %	107
806	Skien	10	3 781 038	30,5 %	71
805	Porsgrunn	4	2 043 757	16,5 %	58
807	Notodden	2	644 376	5,2 %	52
817	Drangedal	1	200 209	1,6 %	48
822	Sauherad	1	204 057	1,6 %	47
827	Hjartdal	1	34 397	0,3 %	21
814	Bamble	1	53 656	0,4 %	4
828	Seljord	1	0	0,0 %	0
Totalsum		40	12 390 464	100,0 %	81

Spillemiddelordningen er en av de viktigste statlige ordningene for å finansiere investeringer i idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og anlegg for friluftsliv i fjellet. Tabellen nedenfor viser utbetaling i Telemark i perioden 2004 – 2014 til anlegg som er eid av frivillige organisasjoner, tall fra kkd-idrettsanlegg. For å få fram tendensen over tid, uavhengig av årlige svingninger, er alle godkjente søknadssummer i en tiårsperiode tatt med. I tillegg er søknader til kommunale prosjekter utelatt for å gi et bilde av frivillighetens benyttelse av ordningen.

**Spillemidler i Telemark
Godkjent søknadssum fra 2004
Nye søknader - organisasjonseide.
Fordelt på folke­mengde pr 01. 01. 2013**

Kommune nummer	Kommunenavn	Ant godkjente søknader	Godkjent søknadssum	Prosent av regional fordeling	Kr pr. innbygger
828	Seljord	29	9 673 500	3,5 %	3 285
817	Drangedal	40	11 481 000	4,2 %	2 774
834	Vinje	24	8 369 000	3,0 %	2 249
831	Fyresdal	10	2 767 000	1,0 %	2 050
815	Kragerø	40	21 834 000	7,9 %	2 041
807	Notodden	81	22 194 000	8,0 %	1 776
805	Porsgrunn	101	61 940 000	22,4 %	1 750
822	Sauherad	17	7 645 000	2,8 %	1 750
829	Kviteseid	25	4 096 000	1,5 %	1 634
819	Nome	36	10 467 000	3,8 %	1 580
806	Skien	153	83 130 000	30,1 %	1 568
811	Siljan	20	2 937 000	1,1 %	1 211
826	Tinn	18	6 908 000	2,5 %	1 157
833	Tokke	20	2 322 000	0,8 %	1 017
821	Bø	27	5 534 500	2,0 %	956
814	Bamble	37	13 176 000	4,8 %	933
827	Hjartdal	5	1 185 000	0,4 %	736
830	Nissedal	3	520 000	0,2 %	364
Totalsum		686	276 179 000	100,0 %	1 616

6.2 Organisasjoner i Telemark

Registreringene fra det nasjonale Frivillighetsregisteret viser at 79 organisasjoner i Bamble er registrert i det nasjonale Frivillighetsregisteret, tilsvarende 5,6 organisasjoner pr 1.000 innbyggere. Dette er litt lavere enn fylkesgjennomsnittet som er 6,3 organisasjoner pr 1.000 innbygger, men helt på nivå med landsgjennomsnittet som er 5,7 organisasjoner pr 1.000 innbyggere.

Nasjonalt frivillighetsregister Tall pr 25. februar 2014. Fordelt på folkemengde pr 01.01.13

kommnr	kommnavn	Ant org	Prosent av region	Ant org pr 1000 innbygger
831	FYRESDAL	21	2,0 %	15,6
830	NISSEDAL	16	1,5 %	11,2
829	KVITSEID	28	2,6 %	11,2
826	TINN	61	5,7 %	10,2
822	SAUHERAD	41	3,8 %	9,4
828	SELJORD	26	2,4 %	8,8
834	VINJE	32	3,0 %	8,6
807	NOTODDEN	94	8,8 %	7,5
815	KRAGERØ	78	7,3 %	7,3
811	SILJAN	17	1,6 %	7,0
821	BØ	40	3,7 %	6,9
833	TOKKE	15	1,4 %	6,6
827	HJARTDAL	10	0,9 %	6,2
817	DRANGEDAL	24	2,2 %	5,8
814	BAMBLE	79	7,4 %	5,6
806	SKIEN	282	26,4 %	5,3
819	NOME	35	3,3 %	5,3
805	PORSGRUNN	170	15,9 %	4,8
Totalsum		1 069	100,0 %	6,3

**Bamble
kommune**

Bamble kommune

Postadresse: Pb. 80, 3993 Langesund
Besøksadresse: Rådhuset, Kirkevn. 12
Sentralbord: 35 96 50 00

postmottak@bamble.kommune.no
www.bamble.kommune.no